

บทที่ 5

การดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างสุขภาวะเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

ผู้สูงอายุในชุมชน

โครงการวิจัย “การเสริมสร้างสุขภาวะและเครือข่ายทางสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนอีสาน” ได้ใช้กระบวนการและแนวทางการประสานความร่วมมือแบบบูรณาการระหว่างบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสร้างกลไกในลักษณะ “เครือข่ายทางสังคม” เพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนเป้าหมาย 2 พื้นที่ของจังหวัดนครราชสีมา คือ ชุมชนจ้อหออยู่เจริญ ตำบลจ้อหอ อำเภอเมืองนครราชสีมา และบ้านนาตาวงษ์ ตำบลหนองงูเหลือม อำเภอเฉลิมพระเกียรติ ในมิติของการดูแลสุขภาพทางกาย ใจ ตลอดจนความสัมพันธ์ของผู้สูงอายุระดับครอบครัวและชุมชน/สังคม โดยมีคณะวิจัยและคณาจารย์ที่มีความรู้ความเข้าใจ ประสบการณ์ และความชำนาญทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสาธารณสุข จากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น และคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล เป็นผู้ศึกษา ทั้งนี้ โครงการฯ ได้อำนวยความสะดวกในการประสานความร่วมมือหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การส่งเสริม สนับสนุนคุณภาพชีวิตที่ดีแก่ผู้สูงอายุในชุมชนทั้ง 2 พื้นที่ ได้แก่ ผู้สูงอายุ ผู้ดูแลผู้สูงอายุ อสม. ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลศูนย์ส่งเสริมสุขภาพ พัฒนาการ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งบุคคลและหน่วยงานเหล่านี้ล้วนมีความสำคัญและเกี่ยวข้องในการช่วยเหลือดูแล สนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีการดูแล ป้องกัน และดำเนินกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับผู้สูงอายุได้มีสุขภาพกายใจและพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แต่ในระยะเวลาที่ผ่านมา อาจจะมีการดำเนินการโครงการต่างๆ ตามอำนาจหน้าที่ของตนเอง มีการประสานงานเชิงบูรณาการการทำงานในพื้นที่ไม่มากเท่าที่ควร

5.1 กิจกรรมการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

สำหรับกิจกรรมที่โครงการได้ดำเนินการในรูปแบบต่างๆ เพื่อนำมาสู่การพัฒนาความร่วมมือและการประสานงานในลักษณะเครือข่ายทางสังคมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุดังกล่าว อาจสรุปให้เห็นได้เป็นลำดับ ดังนี้คือ

1) ในระยะแรกของการดำเนินการวิจัย โครงการฯ ได้ศึกษาและสำรวจข้อมูลบริบทชุมชนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประเพณีวัฒนธรรม ตลอดจนสถานภาพของผู้สูงอายุ เพื่อเป็นการรวบรวมปัญหาอุปสรรคในการดูแลผู้สูงอายุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านสุขภาพทางกายใจและความจำเป็นในการดำรงชีพของผู้สูงอายุ อันเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่จะสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตและระดับของคุณภาพผู้สูงอายุในชุมชนเป้าหมายทั้ง 2 ชุมชน โดยผลของการศึกษาและสำรวจดังกล่าว ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 3 บทที่ 4 รวมทั้งภาคผนวกที่ 4 และ 5

2) หลังจากได้ข้อมูลบริบททางสังคมของชุมชนและสถานภาพ ตลอดจนคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่เป้าหมายแล้ว นักวิจัยได้จัดเวทีนำเสนอข้อมูลดังกล่าวแก่ผู้สูงอายุในแต่ละชุมชน โดยเวทีดังกล่าวผู้สูงอายุ ผู้ดูแลผู้สูงอายุ ตลอดจนอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) จะร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องแม่นยำของข้อมูล รวมทั้งการวิเคราะห์เบื้องต้นถึงปัญหา อุปสรรคของการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ตลอดจนการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการนำเสนอความต้องการในการพัฒนาสุขภาพของผู้สูงอายุในชุมชนของตนเอง โดยนักวิจัยจะทำหน้าที่อำนวยความสะดวกการมีส่วนร่วม และมีเจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาลศูนย์ส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในระดับพื้นที่ที่จะดูแลและส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุร่วมวิเคราะห์และนำความต้องการของผู้สูงอายุไปวางแผนจัดกิจกรรมให้สอดคล้องและเหมาะสมต่อไป

3) จากผลสำรวจและการวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจากการศึกษา สำรวจ และร่วมวิเคราะห์ เสนอความต้องการตามกระบวนการดังกล่าว โครงการฯ พบว่าความต้องการในเรื่องสุขภาพอนามัย ความสนใจในด้านสวัสดิการ และการเสริมรายได้แก่ผู้สูงอายุ เป็น 3 เรื่องหลัก ที่ผู้สูงอายุในบ้านนาตาวันซ์ และชุมชนจอหออยู่เจริญ ต้องการ โครงการฯ จึงร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ดำเนินการจัดฝึกอบรมให้ความรู้และความเข้าใจในเรื่องการดูแลและป้องกันด้านสุขภาพอนามัยให้แก่ ผู้สูงอายุ อสม. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับพื้นที่และชุมชน รวมถึงการให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสวัสดิการเงินออม ความต้องการและแนวทางในการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อเสริมรายได้ให้กับผู้สูงอายุ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ถึงศักยภาพ ความต้องการ และแนวทางในการพัฒนาตนเองและชุมชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและการสร้างเครือข่ายร่วมกัน (ตั้งรายละเอียดโครงการในภาคผนวกที่ 5)

4) หลังจากโครงการจัดการอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการดูแลและป้องกันด้านสุขภาพอนามัย ตลอดจนการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาสุขภาพในพื้นที่เป้าหมายทั้ง 2 แห่ง ในช่วงประมาณ 3-4 เดือน หลังจากนั้น

โครงการฯ ได้มีติดตามการดำเนินกิจกรรมหลังการอบรมว่าผู้สูงอายุได้ดำเนินกิจกรรมอะไรไปแล้วบ้าง เพื่อกระตุ้นให้เกิดความต่อเนื่อง รวมทั้งในกระบวนการจัดเวทีเพื่อติดตามดังกล่าว โครงการฯ ยังได้ อำนวยความสะดวกให้ผู้สูงอายุในชุมชนได้วิเคราะห์และเสนอกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม เพื่อจะได้นำเสนอแก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริม สนับสนุนเพื่อให้เกิด “เครือข่ายทางสังคม” สนับสนุนให้กลไก ดังกล่าวดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป ซึ่งการติดตามและ จัดทำข้อเสนอความต้องการของผู้สูงอายุทั้ง 2 พื้นที่ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1.1 ชุมชนบ้านนาตาวันวังษ์ ต.หนองงูเหือง อ.เฉลิมพระเกียรติ

ในส่วนบุคคล ผู้สูงอายุหลายคนสะท้อนให้ฟังว่า ได้พยายามปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการ บริโภคอาหารตามที่ได้รับความรู้จากเวทีการอบรมเพื่อให้มีสุขภาพที่ดีขึ้น เช่น ละเอียดอาหารรสจัด โคนเฉพาะอาหารรสเค็มที่จะทำให้ความดันโลหิตสูงขึ้น ทานอาหารมันลดลง พยายามออกกำลังกาย โดย การทำงานบ้านหรือกิจกรรมในชีวิตประจำที่ใช้พลังงานมากขึ้น ส่วนในระดับกลุ่ม พบว่ากลุ่มผู้สูงอายุ ได้ทำกิจกรรมการออกกำลังกายร่วมกัน 2 ครั้ง ครั้งละประมาณ 1 ชั่วโมง โดยท่าที่ใช้ในการออกกำลังกาย เป็นท่าที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ เช่น การรำจิ้งจก รำไม้พอง ทำยืดเหยียด ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละ ครั้งจำนวนประมาณ 30 คน

ส่วนโครงการหรือกิจกรรมที่กลุ่มผู้สูงอายุชุมชนบ้านนาตาวันวังษ์สนใจอยากดำเนินการ ร่วมกันในอนาคต ได้แก่

ก) การออกกำลังกายในท่าที่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งทำยืดเหยียดที่โครงการฯ ได้ ให้ความรู้ในช่วงการอบรม กลุ่มผู้สูงอายุบ้านนาตาวันวังษ์จะนำไปประยุกต์ใช้ในชว่ก่อนสวดมนต์ ทุก วันพระ ช่วงถือศีลที่วัดในวันเข้าพรรษาซึ่งจะมีผู้สูงอายุทั้งหญิงและชายมาอยู่ที่วัดจำนวนมาก ผู้สูงอายุระบุว่า ทำยืดเหยียดบางท่าพระก็สามารถออกกำลังกายได้ จึงอยากจะให้พระสงฆ์เข้าร่วม กิจกรรมเพื่อนำผู้สูงอายุในลักษณะความร่วมมือกับวัด และนอกจากนี้กลุ่มผู้สูงอายุวางแผนจะร่วมกัน ทำอุปกรณ์การออกกำลังกายด้วยหนังยางรัดถุงอาหารที่ใช้แล้วเก็บมารวมกันร้อยเป็นยางยืดเพื่อใช้ ออกกำลังกายอีกด้วย

ข) โรงพยาบาลศูนย์ส่งเสริมสุขภาพชุมชน บ้านนาตาวันวังษ์เสนอโครงการติดตามการออก กำลังและรักษาสุขภาพของผู้ป่วยสูงอายุที่มารับบริการจากโรงพยาบาล โดยจะมอบแฟ้มบันทึก สุขภาพที่มีการวัดรอบเอว ค่ามวลกาย ถ้าเป็นโรคเบาหวานก็จะมีกรวัดค่าน้ำตาล ผู้ป่วยสูงอายุต้อง นำแฟ้มประวัติมาแสดงทุกครั้งที่มาตรวจสุขภาพหรือรับยา ถ้าผู้ป่วยสูงอายุท่านใดไม่มาร่วมกิจกรรม การออกกำลังกายของกลุ่ม และมีผลการตรวจที่ไม่ดี หรือไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง เจ้าหน้าที่

โรงพยาบาลจะทำความเข้าใจและแนะนำอย่างเข้มงวดก่อนรับยา โดยโรงพยาบาลจะจัดหาคนมาช่วยรับผิดชอบทำความเข้าใจ ติดตาม และหาคนมาช่วยนำออกกำลังกายด้วย

ค) กลุ่มผู้สูงอายุ ต้องการจัดทำสื่อเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพซึ่งสรุปจากการอบรมของโครงการฯ ซึ่งสมาชิกในกลุ่มเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนให้มีคุณภาพที่ดีขึ้นเป็นอย่างมาก โดยสื่อดังกล่าวจะใช้ประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสายหรือหอกระจายข่าวของชุมชนเพื่อเป็นการกระตุ้นในเรื่องการดูแลสุขภาพและอาหารที่เหมาะสม และเชิญชวนให้มาออกกำลังกาย โดยวางแผนจะประชาสัมพันธ์วันละหนึ่งเรื่องสลับกันไปเพื่อให้ผู้สูงอายุ ลูกหลาน และผู้ดูแลผู้สูงอายุในชุมชนจะสามารถรับฟังข้อมูลและนำไปปฏิบัติ หรือดูแลแนะนำผู้สูงอายุในครอบครัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ซึ่งในระยะต่อมา โครงการฯ ได้จัดทำสื่อเผยแพร่ในรูปแบบของ CD ชุด ซึ่งประกอบด้วย 3 เรื่อง คือ ชุด “สุขภาพดี มีสุข” ชุดอาหารและโภชนาสำหรับผู้สูงอายุ”และ ชุด “ออกกำลังกาย.....เพื่อพิชิตโรค” ให้ชุมชนไว้เผยแพร่ตามความต้องการแล้ว)

ง) กลุ่มผู้สูงอายุสนใจกิจกรรมส่งเสริมรายได้ เพื่อจะได้ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ในการหารายได้ช่วยครอบครัว ลูกหลาน เช่น การทำรองเท้าด้วยใยบวบตากแห้ง (ใช้วัตถุดิบในหมู่บ้าน) การรีไซเคิลขยะ (เช่น กล่องนม) มาทำกระเป๋า จักสานเป็นเครื่องประดับหรือของที่ระลึก ของฝากประจำหมู่บ้าน ในราคาไม่แพง ซึ่งกลุ่มฯ จะเริ่มสำรวจก่อนว่ามีสมาชิกสนใจมากน้อยเพียงใด และจะเสนอโครงการเพื่อขอรับทุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดหาวิทยากรมาฝึกอบรมการทำอาชีพดังกล่าวต่อไป

จ) กลุ่มผู้สูงอายุสนใจเรื่องการออมเพื่อสวัสดิการ โดยต้องการวิทยากรหรือนักวิชาการมาแนะนำโดยเฉพาะลักษณะการออมเพื่อกลุ่มสุขภาพ วิธีการออม วิธีการบริหารจัดการและการทำบัญชี เป็นต้น

5.1.2 ชุมชนจ่อหอยอยู่เจริญ ต.จ่อหอย อ.เมืองนครราชสีมา

ในเวทีติดตามการทำกิจกรรมผู้สูงอายุชุมชนจ่อหอยอยู่เจริญ ได้มีการทบทวนความรู้ที่ได้รับจากการอบรมและการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ดังนี้คือ

ก) เรื่องการออกกำลังกาย สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่ได้ระบุว่าตนเองได้ใช้ความรู้จากการอบรมที่โครงการฯจัดขึ้น ในการออกกำลังกายที่บ้าน พร้อมทั้งได้สาธิตวิธีการบริหารท่าบริหารยืดเหยียดกล้ามเนื้อซึ่งผู้สูงอายุที่นำไปใช้เป็นประจำสามารถลดอาการเจ็บเข้าได้ นอกจากนี้ ผู้สูงอายุได้นำความรู้จากการอบรมอื่นๆ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการทำงาน คือ เมื่อมีงานที่ต้องนั่งทำงานต่อเนื่องเป็นเวลานานๆ ก็จะไม่นั่งเกิน 2 ชั่วโมง ต้องมีการบิดตัวหรือเปลี่ยน

อิริยาบถนั่งสลับไปมาบ้าง นอกจากนี้กลุ่มที่เข้ารับการอบรมได้มีการถ่ายทอดการออกกำลังกายในท่า ยืดเหยียดให้กับ อสม. ในเทศบาลตำบลจ้อหออีกด้วย

ข) เรื่องอาหารของผู้สูงอายุที่ป่วยเรื้อรัง ส่วนหนึ่งจะปรับเปลี่ยนอาหาร เช่น ทำยาปลาทุ เพราะทำให้ได้รับประทานผักมากขึ้น และบริโภคผักสดที่มีอยู่ในชุมชนเพราะปลอดภัยและรสชาติดี นอกจากนี้ มีการจำกัดการรับประทานอาหาร เช่น การลดอาหารจำพวกแป้งและน้ำตาล เพราะจะส่งผลต่อการเป็นโรคเบาหวาน กินข้าวเหนียวในปริมาณน้อยลง ถ้าไม่อิ่มก็จะกินผักหรือผลไม้ทดแทน ส่วนอาหารประเภทโปรตีนก็จะหลีกเลี่ยงเนื้อสัตว์ใหญ่ เช่น เนื้อหมู เนื้อวัว หันมาบริโภคเนื้อปลาแทน

ค) การออกเยี่ยมผู้สูงอายุของ อสม. มีการนำความรู้ที่ได้รับการอบรม เช่น เรื่องอาหารและ ออกกำลังกายที่เหมาะสมไปแนะนำด้วย (อสม. 1 คนต่อผู้สูงอายุ 12-20 คน) อย่างไรก็ตามก็ยังมีปัญหา ในการดูแลผู้สูงอายุ ถึงแม้จะมีประธานชุมชนในทุกชุมชนของเทศบาลตำบลจ้อหอ แต่ก็เข้าไม่ถึงกลุ่ม คนในหมู่บ้านจัดสรร และประชากรแฝงที่ไม่มีทะเบียนบ้านในชุมชน ซึ่งมีจำนวนอีกไม่น้อย

ส่วนโครงการหรือกิจกรรมที่กลุ่มผู้สูงอายุชุมชนจ้อหออยู่เจริญ สนใจดำเนินการร่วมกันใน อนาคต ได้แก่

ก) กลุ่มผู้สูงอายุสนใจเรื่องความรู้เกี่ยวกับการออมและสวัสดิการ โดยแต่เดิมนั้น สมาชิก ส่วนใหญ่จะเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.) ที่มีการออมทุก 3 เดือน ตลอดจนถึงหุ้นในสหกรณ์การเกษตร และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของเทศบาล ตำบลจ้อหออยู่แล้ว แต่ส่วนใหญ่กลุ่มเหล่านี้จะให้สวัสดิการเฉพาะกรณีค่า เช่น ทำศพและฌาปนกิจ ซึ่งไม่ได้มีประโยชน์ต่อผู้ออมและส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเท่าที่ควร ดังนั้นกลุ่มผู้สูงอายุ ชุมชนจ้อหออยู่เจริญจึงสนใจการออมเพื่อสวัสดิการด้านอื่นๆ ที่จะมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ณ ปัจจุบันเพิ่มขึ้นด้วย

ข) กลุ่มผู้สูงอายุสนใจในเรื่องการอนุรักษ์วัฒนธรรม (ดนตรีพื้นบ้าน) เพื่อผู้สูงอายุจะ ถ่ายทอดให้เยาวชนคนรุ่นหลัง ซึ่งขณะนี้กลุ่มฯ กำลังทำโครงการเสนอขอรับทุนจาก สปสช.

ค) กลุ่มผู้สูงอายุต้องการสถานที่ทำงานของชมรมผู้สูงอายุ เพื่อสะดวกสำหรับผู้ที่มา ติดต่о เยี่ยมเยียน ศึกษาดูงานผู้สูงอายุในหมู่บ้าน ซึ่งแต่เดิมใช้ห้องทำงานที่สำนักงานเทศบาลตำบลจ้อหอจัดไว้ให้ แต่กรรมการชมรมซึ่งมีอายุมาก ไม่สะดวกในการเดินทางจากหมู่บ้านไปยังสำนักงาน เทศบาลฯ จึงต้องการจะมีที่ทำการชมรมอยู่ในหมู่บ้าน ขณะนี้ได้มีการสำรวจที่ดินที่จะตั้งสำนักงานซึ่ง เป็นที่สาธารณประโยชน์ของหมู่บ้านไว้บ้างแล้ว แต่เนื้อที่ไม่เพียงพอ จะต้องจัดหางบประมาณมา จัดซื้อที่ดินเอกชนที่ต่อเนื่องกันเพิ่มเติม นอกจากนั้น ชุมชนได้ทำผ้าป่าเพื่อหาเงินมาถมที่เพื่อทำ สถานที่ออกกำลังกาย โดยใช้พื้นที่ของชลประทาน ใช้เงินถมที่ 25,000 บาท ระดมจากชาวบ้าน

130,000 เทศบาลจะให้เครื่องออกกำลังกายมีศาลาประชาคม สนามกีฬาให้คนมารวมตัวกันออกกำลังกาย เพื่อให้คนมาใช้อุปกรณ์ให้คุ้มค่าและเนื่องจากมีพื้นที่จำกัด กรรมการชุมชนจึงได้ทำตารางการใช้สถานที่ออกกำลังกาย เช่น เล่นตะกร้อ แอโรบิก แบดมินตัน ฟุตบอล ทั้งนี้จะได้ใช้ประโยชน์จากสนามได้อย่างทั่วถึงไม่ขัดแย้งกัน

ง) กลุ่มผู้สูงอายุเคยมีการรวมกลุ่มทำดอกไม้จันทน์ พวงหรีด แต่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานฯ ด้านการตลาด ปัจจุบันก็ยังทำตามคำสั่งของลูกค้าครั้งละ 200-500 ดอก (100 ดอก 60 บาท ร้านเอาไปขายร้อยละ 120 บาท) สำหรับเรื่องกลุ่มอาชีพผู้สูงอายุ นั้น ยังไม่สามารถระบุได้เนื่องจากเกรงว่าเมื่อผลิตสินค้าออกจำหน่าย จะไม่มีตลาดรองรับ

5.2 ผลการทำกิจกรรมของโครงการฯ ในชุมชนและข้อเสนอแนะทางประสานความร่วมมือ เพื่อสร้างเครือข่ายทางสังคมในการพัฒนาสุขภาพของผู้สูงอายุ: จากเวทีสัมมนา

เมื่อโครงการฯ ได้ดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนและรายละเอียดต่างๆ ดังกล่าวเสร็จสิ้น จึงได้มีการจัดประชุมสัมมนาเพื่อนำเสนอผลการศึกษาและหาแนวทางที่จะทำให้โครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุในแต่ละพื้นที่ ให้สามารถดำเนินได้อย่างเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้สูงอายุ และต่อชุมชนโดยเน้นกระบวนการสร้างความร่วมมืออย่างบูรณาการในลักษณะเครือข่ายทางสังคม สำหรับการดูแลผู้สูงอายุทั้งสองพื้นที่ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย ผู้สูงอายุ อสม. ผู้นำชุมชน ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เทศบาลตำบล ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่จากสำนักงานองค์การบริหารส่วนจังหวัด เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนในพื้นที่เป้าหมายของโครงการภายในจังหวัดนครราชสีมา นักวิชาการ และคณะผู้วิจัย รวม 50 คน ซึ่งนำมาสู่การสรุปวิเคราะห์ผลของการทำกิจกรรมในชุมชน และข้อเสนอเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต รวมทั้งแนวทางประสานความร่วมมือในการพัฒนาสุขภาพของผู้สูงอายุในชุมชนพื้นที่เป้าหมาย ดังนี้ (รายละเอียดโครงการ ภาคผนวก 6)

5.2.1 สร้างความตระหนักรู้ในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ

ในช่วงระยะเวลากว่า 1 ปี ที่ทำงานวิจัยเชิงปฏิบัติการ พื้นที่เป้าหมายทั้ง 2 แห่ง ในจังหวัดนครราชสีมา โครงการฯ ได้ทำหน้าที่ให้ความรู้และกระตุ้นให้ผู้สูงอายุในชุมชนหันมาดูแลสุขภาพของตนเอง ตลอดจนสมาชิกผู้สูงอายุในชุมชน ในอีกมิติหนึ่ง นักวิจัยโครงการฯ ได้ทำหน้าที่ประสานให้หน่วยงานทั้งภายในและภายนอกชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่โครงการฯ และกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชนดำเนินการตลอดระยะเวลากว่า 1 ปี ทำให้กลุ่มผู้สูงอายุได้รับการ

ประสานงานและความสนใจที่จะสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาผู้สูงอายุจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดของหน่วยงานภาครัฐที่มีภารกิจและพื้นที่ปฏิบัติงานที่หลากหลายและกว้างขวาง อาจจะทำให้ไม่สามารถสนับสนุนการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุได้อย่างทั่วถึง ซึ่งจากข้อมูลการวิจัยและการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมของนักวิจัยโครงการพบว่า ผู้สูงอายุในชุมชนเป้าหมายเองก็ได้ใส่ใจเรื่องสุขภาพของตนเองเท่าที่ควร ส่วนหนึ่งยังมีพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารที่เสี่ยงต่อโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ และอาจละเลยการออกกำลังกาย เมื่อได้รับการแนะนำและอบรมจากโครงการ ทำให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการบริโภคอาหารที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพของผู้สูงอายุได้ดีขึ้น เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนที่เริ่มจากตนเอง และครอบครัวก่อนที่จะหวังพึ่งพิงจากหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

นอกจากนั้น ตลอดระยะเวลาการทำกิจกรรมร่วมกัน ผู้สูงอายุและสมาชิกในชุมชนได้มีการประสานงานและพูดคุยกันมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยอมรับว่ามีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น มีการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย เริ่มมีการออกกำลังกายที่เหมาะสมร่วมกันเพิ่มขึ้น ลูกหลานครอบครัวผู้สูงอายุเองก็ตื่นตัว มองเห็นคุณค่า และความสำคัญของการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุมากขึ้น

5.2.2 การประสานงานร่วมกันระหว่างกลุ่ม อสม. ผู้สูงอายุ และชาวชุมชน

โดยปกติแล้ว นอกเหนือจากการที่ผู้สูงอายุและครอบครัวดูแลสุขภาพของตนเองเป็นหลักแล้ว ในชุมชนเป้าหมายได้มีการรวมกลุ่มผู้สูงอายุเพื่อทำกิจกรรมร่วมกันแล้ว กลุ่มที่ใกล้ชิดผู้สูงอายุอีกกลุ่มหนึ่งคือ อาสาสมัครสาธารณสุข หรือ อสม. ที่มีบทบาทในการดูแล แนะนำและให้บริการด้านสุขภาพแก่ผู้สูงอายุอย่างใกล้ชิดมาโดยตลอด แต่เนื่องจากภารกิจของ อสม. ในแต่ละชุมชนมีกลุ่มเป้าหมายที่มากกว่าผู้สูงอายุ คือ ต้องดูแลให้บริการส่งเสริมสุขภาพตั้งแต่ทารก เด็ก คนวัยทำงาน คือ ประชากรทุกวัยในชุมชน บางครั้งจึงไม่มีเวลา หรือให้ความสนใจต่อกลุ่มผู้สูงอายุได้มากเท่าที่ควร การที่โครงการฯ ได้ร่วมกับ อสม. ทำกิจกรรมผู้สูงอายุในชุมชน จึงเสมือนเป็นการกระตุ้นให้มีการประสานงานร่วมกันระหว่างกลุ่ม อสม. กลุ่มผู้สูงอายุ ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้การที่สมาชิกชุมชนได้เข้าร่วมกิจกรรมทำให้เห็นความสำคัญและตระหนักว่า ในอนาคตสมาชิกทุกคนในชุมชนก็ต้องกลายเป็นผู้สูงอายุ

นอกจากนั้น กิจกรรมโครงการฯ ส่วนหนึ่งสามารถนำไปสู่กระบวนการทำงานอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน เช่น มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น มีการคัดเลือกประธานและคณะกรรมการเพื่อให้เข้ามาทำหน้าที่ และร่วมกันผลักดันให้คณะกรรมการสามารถดำเนินกิจกรรม

ต่าง ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเห็นความสำคัญเพื่อให้เกิดการต่อยอดงานและผลสำเร็จต่อไป เช่น กรณีการส่งเสริมการออกกำลังกายในชุมชน ใครจะเข้ามามีส่วนร่วมบ้าง จะแรงจูงใจอย่างไรให้สมาชิก ออกกำลังกายมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น เป็นต้น

5.2.3 การประสานความร่วมมือเพื่อสร้างเครือข่ายทางสังคมในการพัฒนาสุขภาพผู้สูงอายุ

เนื่องจากวัตถุประสงค์หลักของการจัดการประชุมสรุปวิเคราะห์และนำเสนอแนวทางการประสานงานระหว่างกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชนเป้าหมายทั้ง 2 หมู่บ้าน นอกจากต้องการจะทำให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมจากผู้สูงอายุในชุมชนในทุกขั้นตอนของการวิจัย ตั้งแต่กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลบริบทของชุมชนและผู้สูงอายุ การสนับสนุนการจัดกิจกรรมของผู้สูงอายุต่าง ๆ จนกระทั่งถึงขั้นตอนการร่วมสรุปวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของคณะผู้วิจัย ดังที่อธิบายไปตามลำดับแล้วนั้น การสรุปวิเคราะห์และนำเสนอแนวทางการทำงานต่อไป โครงการฯ ยังได้เชิญบุคลากรจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนทั้งสองมาร่วมเวที ซึ่งขั้นตอนนี้เป็นเสมือนการขยาย “เครือข่ายทางสังคม” แก่กลุ่มผู้สูงอายุในความพร้อมที่จะประสานและทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ที่มีใช้เพียงแต่ตั้งรับขอความช่วยเหลืออยู่ในชุมชนเท่านั้น แต่จะนำไปสู่การนำเสนอโครงการและกิจกรรมของกลุ่มผู้สูงอายุ “เชิงรุก” ที่มาจากการมีส่วนร่วมคิดและความต้องการของผู้สูงอายุอย่างแท้จริง หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในชุมชนและนอกชุมชนจะเข้ามาร่วมในฐานะผู้ส่งเสริมสนับสนุนเท่านั้น กิจกรรมดังกล่าวจึงจะดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

สำหรับหน่วยงานต่าง ๆ อาทิ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อันได้แก่ องค์การบริหารตำบลหนองงูเหลือม เทศบาลตำบลจ้อหอ และองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ที่เข้าร่วมการประชุมต่างกล่าวตรงกันว่า ปัจจุบันนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทุกระดับได้บรรจุการให้บริการผู้สูงอายุในรูปแบบต่าง ๆ อยู่ในนโยบายและภารกิจของทุกองค์กรอย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภารกิจในด้านการจ่ายเงินสวัสดิการผู้สูงอายุ ตลอดจนการให้บริการในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เช่น การจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้เดินทางไปพักผ่อนศึกษาดูงาน ประชุมให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพ การจัดกิจกรรมทางศาสนาให้ผู้สูงอายุได้ทำบุญ ถวายทาน และปฏิบัติตามหลักธรรมในศาสนา เป็นต้น ส่วนโรงพยาบาลศูนย์ส่งเสริมสุขภาพระดับท้องถิ่นก็มีความใกล้ชิดกับผู้สูงอายุในชุมชน เรื่องของการให้การป้องกันและรักษาโรคร้ายไข้เจ็บ และการดูแลสุขภาพเป็นหลักอยู่แล้ว

อย่างไรก็ตาม ตัวแทนจากกองส่งเสริมคุณภาพชีวิต องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ได้ให้ข้อเสนอแนะและขั้นตอนสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุที่ต้องการจะเสนอขอของบประมาณในการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับผู้สูงอายุ นอกเหนือจากกิจกรรมปกติที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้สนับสนุนอยู่แล้ว ดังนี้

แผนการดำเนินงานต้องเริ่มต้นที่ชุมชนเอง ชาวบ้านจะต้องมีการร่วมพูดคุยกันว่าต้องการจะทำกิจกรรมอะไรบ้าง การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเป็นอย่างไร เพื่อเป็นการเตรียมแผนงานของชุมชน จากนั้นก็นำเสนอเรื่องไปพูดคุยปรึกษาร่วมกับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสภาเทศบาลของชุมชน ในการจัดทำแผนชุมชนซึ่งจะเป็นแผนแม่บทเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยให้มีการกำหนดในแผนการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุจะทำอะไร ชุมชนมีส่วนร่วมอย่างไร สำหรับลักษณะของแผนแม่บทของตำบลนั้น ปกติจะประกอบด้วยแผนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรทุกคนในชุมชน ไม่เฉพาะเจาะจงว่าเป็นแผนสำหรับพัฒนาเฉพาะผู้สูงอายุเท่านั้น เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ดูแลคนในชุมชนตั้งแต่เกิดจนตาย หลังจาก อบต. หรือเทศบาล ได้รับข้อมูลจากความต้องการร่วมกันของกลุ่มผู้สูงอายุแล้ว ก็จะนำมาจัดทำแผน ซึ่งกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชนจะต้องไปติดตามเพื่อให้ทราบว่าในแต่ละปีงบประมาณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดสรรงบประมาณให้โครงการหรือกิจกรรมอะไรบ้าง หากว่าปัญหา ความต้องการของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตมีความหลากหลายมากเกินไปท้องถิ่นจะสนับสนุนงบประมาณได้ องค์กรส่วนท้องถิ่นระดับ คือ อบต. หรือเทศบาลก็จะนำเสนอแผนกิจกรรมนั้นๆ ต่อไปยังหน่วยงานท้องถิ่นระดับจังหวัด หรือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อให้พิจารณาให้การสนับสนุนต่อไป

อย่างไรก็ดี การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมผู้สูงอายุของ อบจ. นั้น อาจจะไม่สามารถสนับสนุนได้เป็นรายชุมชน โดยส่วนใหญ่ก็จะพิจารณาในระดับเครือข่ายภาพรวมของจังหวัด ในลักษณะของการให้ความรู้ทางวิชาการและการจัดฝึกอบรม การให้ความรู้ในการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการ เป็นต้น อีกส่วนหนึ่งคืองบประมาณสนับสนุนจากสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับกลุ่มชมรมผู้สูงอายุที่มีความเข้มแข็ง ทั้งนี้ กลุ่มชมรมผู้สูงอายุจะต้องดำเนินการจัดทำรายละเอียดโครงการ โดยอาจจะอ้างอิงแนวทางในการจัดทำโครงการเหมือนกับที่ท้องถิ่นคือ อบต. หรือเทศบาลจัดทำ คือจะต้องมีการประชุมร่วมกันของผู้สูงอายุในชุมชนว่ามีความต้องการอะไร และอาจมอบให้เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนช่วยเป็นพี่เลี้ยงช่วยเขียนโครงการ จากนั้นให้นำเสนอโครงการนั้นๆ ผ่าน อบต. หรือเทศบาล เพื่อรับรองว่าเป็นชมรมผู้สูงอายุที่มีความเข้มแข็ง แล้วท้องถิ่นก็จะส่งต่อไปยังสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

(พมจ.) เพื่อนำเสนอให้กับสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยพิจารณาอนุมัติโครงการต่อไป ทั้งนี้ การเขียนโครงการควรจะต้องพิจารณาถึงความสอดคล้องขององค์ประกอบของโครงการที่ดี อันประกอบด้วยหลักการเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ผลที่คาดว่าจะได้รับ ระยะเวลาดำเนินงานงบประมาณ เป็นต้น

โครงการที่เสนอไปควรจะต้องมีการพิจารณาถึงหลักการและขั้นตอนการทำกิจกรรมรวมทั้งกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน จากประสบการณ์ที่ผ่านมาหลายชุมชนที่เขียนโครงการขึ้นมาเพียงเพื่อต้องการอยากได้งบประมาณเท่านั้น ดังนั้น สมาชิกกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชนคงจะต้องมีการพิจารณา ร่วมกันโดยละเอียดถึงแนวทาง และความเป็นไปได้ในการทำกิจกรรม โดยมองถึงศักยภาพ ความสามารถ และความมั่นคงของตัวเองและกลุ่ม มีการร่วมปรึกษากับท้องถิ่น อบต. หรือเทศบาล ให้หน่วยงานด้านพัฒนาชุมชนมาร่วมช่วยเป็นที่ปรึกษา ซึ่งหากเป็นไปได้แต่ละชุมชน หรือ อบต. เทศบาล ควรมีการสร้างเครือข่ายผู้สูงอายุร่วมกันเป็นกลุ่มขนาดใหญ่ อาจจะมีการประชุมพิจารณา ร่วมกันในการจัดทำโครงการที่มีความต้องการหรือความสนใจคล้ายคลึงกันเพื่อขอรับการส่งเสริมและ สนับสนุนในการจัดฝึกอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมจาก อบจ. เช่น การดูแลสุขภาพ ความต้องการด้าน การฝึกอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ หรือ การออมและจัดสวัสดิการเพื่อผู้สูงอายุในรูปแบบต่างๆ เป็นต้น

หากพิจารณาข้อมูลด้านกิจกรรมที่โครงการจัดขึ้นดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่า กลุ่มผู้สูงอายุในพื้นที่เป้าหมาย 2 หมู่บ้าน มีความรู้และความเข้าใจ รวมทั้งทางเลือกของการดำเนินกิจกรรมเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างมีส่วนร่วมมากขึ้น ขณะที่การประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุในระดับต่างๆ ไม่ว่าจะจากทั้งนักวิจัยของโครงการหรือกลุ่มผู้สูงอายุเอง ทำให้เห็นว่า “การขยายเครือข่ายทางสังคม” มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้ความต้องการดำเนินกิจกรรมกลุ่มผู้สูงอายุในแต่ละชุมชนประสบผลสำเร็จ

ตัวอย่างเช่น กรณีชมรมผู้สูงอายุตำบลหนองงูเห่าล้อม ซึ่งอยู่ในพื้นที่ของหมู่บ้านนาตาวันซ์ ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากกองทุนหลักประกันสุขภาพของตำบล เป็นงบประมาณที่มีอยู่ทุกตำบลในจังหวัดนครราชสีมาประมาณปีละ 300,000 – 350,000 บาท โดยจะมีงบประมาณผ่านมาทาง สปสช. จัดสรรให้ตามรายหัวประชากรหัวละ 40 บาท และให้มีการสมทบจากท้องถิ่น คือ อบต. หรือเทศบาล ตามขนาดของท้องถิ่น โดยปีที่ผ่านมางบประมาณส่วนนี้นำไปใช้ในกิจกรรมการนำกลุ่มออม. และผู้สูงอายุของตำบลหนองงูเห่าล้อมไปเข้าร่วมการฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้ด้านสุขภาพและการออม

เงิน ที่ อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา รวมทั้งกิจกรรมการจัดงานวันผู้สูงอายุประมาณ 100,000 กว่าบาท

5.3 โครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับผู้สูงอายุต่อเนื่อง หลังการวิจัยเชิงปฏิบัติการสิ้นสุดลง

จากเวทีสัมมนาเพื่อสรุปการดำเนินงานของโครงการฯ พบว่า เมื่อโครงการวิจัยฯ จากมหาวิทยาลัยขอนแก่นและมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุลสิ้นสุดลงแล้ว ชุมชนได้มีการจัดทำแผนโครงการเพื่อขอรับทุนสนับสนุนจากมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย ซึ่งได้เริ่มโครงการปี พ.ศ.2553-2556 โดยกิจกรรมโครงการจะเน้นประเด็นหลัก 4 ประเด็น คือ 1) การดูแลผู้สูงอายุในระยะยาวที่อยู่ในสภาวะพึ่งพิง 2) การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ 3) การเสริมสร้างอาชีพและรายได้ของผู้สูงอายุ และ 4) การปรับปรุงอาคารสถานที่เพื่อเป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ ทั้งนี้ ชมรมผู้สูงอายุตำบลหนองสูงเหลี่ยมได้มีการจัดทำโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนจากมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาฯ แล้วใน 4 ประเด็น รวม 4 โครงการๆ ละ 25,000 บาท โดยมีตัวอย่างโครงการที่ได้ดำเนินการแล้ว เช่น การฝึกอบรม อสม. ของตำบล จำนวน 5 คน เพื่อให้ไปช่วยเหลือผู้สูงอายุที่อยู่ในสภาวะพึ่งพิง ในช่วงแรกได้รับงบประมาณสนับสนุนจากพัฒนาสังคม แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้สูงอายุในตำบลที่อยู่ 25 คนกระจายอยู่ทุกหมู่บ้านของตำบล ดังนั้น จึงได้มีโครงการที่จะขยายผลที่จะจัดอบรมให้กับผู้ดูแลผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอีก จำนวน อสม. ในทุกหมู่บ้านเป็นหมู่บ้านละ 5 คน รวม 15 หมู่บ้าน และขณะนี้กำลังเตรียมที่จะให้มีการอบรมเพิ่มเติมกับบุคคลในครอบครัวหรือญาติพี่น้องของผู้สูงอายุที่มีบ้านเรือนอยู่ติดกับบ้านของผู้สูงอายุ ทั้งนี้ เพื่อต้องการให้ผู้ดูแลผู้สูงอายุมีความรู้ความเข้าใจ ความเอื้ออาทร และความห่วงใยที่ถูกต้องกับผู้สูงอายุ โครงการจัดทำที่พักอาศัยที่ถูกต้องและเหมาะสมกับผู้สูงอายุ จัดทำบ้านตัวอย่างให้กับหมู่บ้านละ 1 หมู่บ้าน โครงการด้านเสริมสร้างอาชีพและรายได้คือโครงการฝึกอบรมวาดแผนไทย เป็นต้น

นอกจากนั้น การสัมมนายังได้มีการนำเสนอแนวทางการดำเนินงานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในภาพรวม ร่วมกับ อสม. ตำบลจ้อหอ เพื่อให้เข้ามาช่วยเหลือชมรมผู้สูงอายุของตำบล ซึ่งได้ร่วมดำเนินงานและสนับสนุนจากโรงพยาบาลศูนย์แพทย์ชุมชนจ้อหอที่ 4 โดยมีนักวิชาการด้านสาธารณสุขประจำโรงพยาบาลศูนย์แพทย์เป็นผู้ช่วยเหลือให้ความรู้และการแนะนำด้านสุขภาพอนามัยของประชาชนในชุมชนเทศบาลตำบลจ้อหอ รวมทั้งยังช่วยในการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา 1 ปี กิจกรรมที่ชมรมผู้สูงอายุจ้อหอได้ดำเนินการที่ประสบผลสำเร็จที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือ โครงการเงินกองทุน “เพื่อนช่วยเพื่อน”

เป็นการระดมเงินจากผู้สูงอายุในชุมชนเทศบาลจอหอ คนละ 100 บาท ตั้งเป็นกองทุน โดยมีสมาชิกแรกเข้าจำนวนทั้งสิ้น 650 คน เงินกองทุนนี้ได้นำไปช่วยเหลือให้แก่สมาชิกผู้สูงอายุที่ต้องเข้ารับรักษาตัวในโรงพยาบาลที่จำเป็นต้องค้างคืนจะจ่ายให้ครั้งละ 500 บาท มีการจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายให้กับญาติพี่น้องเพื่อช่วยเหลือกรณีที่มีผู้สูงอายุเสียชีวิตศพละ 10,000 บาท และในปีหน้าจะมีการเปิดรับสมัครสมาชิกเพิ่มเติมโดยใช้วันสำคัญของไทย เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ หรือพระบรมราชินีนาถ ทั้งนี้เนื่องจากในเขตพื้นที่เทศบาลจอหอมีจำนวนผู้สูงอายุทั้งสิ้นรวม 1,016 คน แต่ยังไม่สามารถเข้าร่วมเป็นสมาชิกได้ครบทั้งหมด

ด้านชุมชนเทศบาลจอหอยังได้ดำเนินการจัดทำผ้าป่าในช่วงวันผู้สูงอายุ เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2554 ที่ผ่านมา เพื่อระดมเงินทุนในการปรับปรุงสำนักงานชมรมผู้สูงอายุ เป็นจำนวนเงินประมาณ 130,000 บาท โดยได้รับอนุญาตจากนายกเทศมนตรีจอหออนุมัติให้ใช้สถานที่ของเทศบาลมาปรับปรุงเป็นสำนักงานจำนวน 2 ห้อง ซึ่งคาดว่าชมรมผู้สูงอายุจะได้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในการจัดทำกิจกรรมทอดผ้าป่าเพื่อระดมทุน ในวันที่ 10 เมษายน ของทุกปี ทั้งนี้เพื่อต้องการให้ผู้สูงอายุได้มาทำบุญ พุดคุย กินอาหาร และมีกิจกรรมร่วมกัน ในส่วนของเทศบาลจอหอได้มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จำนวนเงิน 300,000 บาท และยังมีงบประมาณสนับสนุนจาก สปสช. ร่วมด้วย ซึ่งชมรมผู้สูงอายุและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้พูดคุยกันในการประชุมในคราวต่อไป

สำหรับบทบาทนักวิชาการด้านสังคม เศรษฐกิจ และสาธารณสุข ทั้งในระดับสถาบันอุดมศึกษาและนักวิชาการจากหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่นั้น การสัมมนาสรุปผลการดำเนินโครงการฯ ผู้สูงอายุและผู้เกี่ยวข้องหลายท่านยอมรับว่ามีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนกิจกรรมของผู้สูงอายุ และนำร่องให้เห็นถึงแนวทางการสร้างเครือข่ายวิชาการผู้สูงอายุร่วมกัน ระหว่างสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น และคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ที่ได้ร่วมกันคัดเลือกพื้นที่วิจัย 2 พื้นที่ และวิเคราะห์ถึงบทบาทของสถาบันการศึกษาจะเป็นผู้ให้ความรู้ในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ และเป็นการบูรณาการความรู้ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และสุขภาพของคนในชุมชน นอกจากนั้น คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิต ได้ทำให้พื้นที่วิจัยทั้งสองเป็นที่พื้นที่ฝึกภาคปฏิบัติสำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ และจะได้นำผลการวิจัยนี้ไปประยุกต์เพื่อพัฒนาหลักสูตรให้กับคณะพยาบาลศาสตร์ รวมทั้งการจัดหลักสูตรในการอบรมให้กับผู้ดูแลผู้สูงอายุ อสม. นักวิชาการด้านสาธารณสุข หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ต้องการได้นำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมในพื้นที่และหน่วยงานได้ต่อไป

ภาพที่ 4 แสดงภาพกิจกรรมการอบรมให้กับผู้สูงอายุและผู้ดูแลผู้สูงอายุทั้ง 2 ชุมชน

ภาพที่ 5 แสดงภาพกิจกรรมการสัมมนาเวทีคืนข้อมูลชุมชนและสร้างเครือข่าย